

NTOG Kunst Salon

Wie was er eerst: de kip, het ei of de kunstenaar? In het geval van *'the cosmopolitan chicken'* is dat de kunstenaar. Het artistieke oeuvre van Koen Vanmechelen ademt kip en ei en verhaalt op fascinerende metaforische wijze over creatie en procreatie. In het werk *'new generation'* komen zijn karakteristieke elementen terug. Allereerst het ei en de kippenveren. Dan de tekst die verwijst naar wat het ei symboliseert: de nieuwe generatie, vruchtbaarheid, voortplanting, oorsprong, vernieuwing. Alles nog mysterieus gekooid in de eischaal.

Zo'n 7500 jaar geleden werd de kip gedomesticeerd aan de voet van de Himalaya en sindsdien zijn kip en mens onafscheidelijk overal ter wereld. Elk land heeft zijn eigen kippenrassen. De kip draagt de cultuur waarin hij gemaakt is met zich mee. Vanuit dat oogpunt zou je elke kip als een kunstproject kunnen beschouwen. Zo heeft de Franse Poulet de Bresse een rood kopje, witte veren en blauwe poten: 'le tricolore' met een snavel!

De kip-mens symbiose is een grote inspiratie voor Koen Vanmechelen en drijft hem tot het adresseren van overkoepelende filosofische vraagstukken. Als vanuit de oerkip al die doorgefokte rassen zijn ontstaan, is het dan niet tijd voor de kip om te globaliseren? Om de kaders te doorbreken? Hoe zou het zijn om alles samen te brengen in de ultieme superbastaard?

Hij startte het Cosmopolitan Chicken Project met als doel het creëren van een kosmopolitische kip die de genen van alle kippen rassen van over de hele wereld in zich draagt. Art meets science. In 1999 was het de eer aan de Mechelse Koekoek (*nomen est omen*) uit België en de Franse Poulet de Bresse om het eerste ei te leggen. Sindsdien zijn er vele generaties bijgekomen en komt het project elk jaar dichterbij de ultieme gevederde wereldburger. Met het vorderen van het project groeide ook de relevantie op het terrein van wetenschap, geneeskunde, filosofie en sociologie en zijn er vanuit vele vakgebieden professionals aangesloten.

The Cosmopolitan Chicken Research Project is de wetenschappelijke tak van het kunst project. Wetenschappers van de KU Leuven onderzoeken het effect van de Vanmechelse kruisingen op de genetische diversiteit. Het fokken van dieren, inteelt, leidt tot homozygotie van de allelen die een gewenste eigenschap geven. Het gaat ten koste van diversiteit en geeft een uniforme populatie wat kan resulteren in een verminderde biologische fitheid ook wel *inbreeding depression* genoemd. De soort wordt dan minder weerbaar en vruchtbaar. Onderzoek naar single nucleotide polymorphism (SNP) in de verschillende generaties van de Vanmechelse kippen toont aan dat de genetische variatie in de eerste generaties toeneemt en dat er dus daadwerkelijk een kosmopolitisch kippen genoom aan het ontstaan is. Bij volgende generaties lijkt de genetische diversiteit te fluctueren rond een bepaald niveau. Dit suggereert een evolutionair optimum tussen enerzijds de winst van diversiteit en heterozygotie en anderzijds het voordeel van homozygotie van gunstige eigenschappen. We streven altijd naar verbetering: het ei wil wijzer zijn dan de kip. Maar zoals bij zoveel dingen lijkt het ook hier om balans te gaan.

Koen Vanmechelen laat zien hoe vruchtbaar de kruisbestuiving tussen kunst en wetenschap kan zijn. Misschien wel de genese van een nieuw vakgebied, laten we daar nog even op broeden. Ik ben in ieder geval voorstander!

Daphne Voormolen, arts foetale geneeskunde WKZ

Colofon: Koen Vanmechelen, *New Generation* (2014)

